

Chalupa, Bohumír

K devadesátinám člena korespondenta ČSAV Viléma Chmelaře

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. I, Řada pedagogicko-psychologická. 1984, vol. 33, iss. 119, pp. [123]-124

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/112723>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Zprávy — Сообщения — Reports

K DEVADESÁTINÁM ČLENA KORESPONDENTA ČSAV VILÉMA CHMELAŘE

Jubilant, který se dožil 19. listopadu 1982 vzácného životního jubilea, je nestorem československé psychologie, která v něm spatřuje právem nejpřednějšího představitele oboru, vynikajícího vědeckého pracovníka, učitele poválečné generace psychologů a vzácného člověka.

Jeho životní dílo bylo předmětem veřejného zhodnocení při dřívějších příležitostech, zejména při 80. narozeninách, proto je budeme jenom ilustrovat několika významnými mezníky.*

Po univerzitních studiích na Karlově univerzitě v letech 1920—1925, kde studoval psychologii, filozofii, pedagogiku, historii a zeměpis, po jednoročním pobytu na univerzitě v Lipsku, které bylo tehdy centrem experimentální psychologie, získává Vilém Chmelař v roce 1925 hodnost doktora filozofie a věnuje se učitelské a vědecké dráze.

Po příchodu do Brna v roce 1926 navázal spolupráci s prof. dr. M. Rostoharem. Pracoval jako asistent Psychologického ústavu a 31. ledna 1939 se habilitoval pro obor psychologie na filozofické fakultě.

Po odchodu prof. Rostohara na odpočinek v roce 1948 se stává prof. Chmelař jeho nástupcem. 1. 10. 1949 byl jmenován řádným profesorem a od 1. září 1953 vedl tehdejší spojenou katedru pedagogiky a psychologie, později katedru psychologie do konce roku 1963. V té době již působí jako externí vedoucí odd. vývojové psychologie Pedagogického ústavu J. A. Komenského v Brně a později v Psychologické laboratoři ČSAV, která byla zřízena 1. ledna 1970. Ani po odchodu na trvalý odpočinek nepřestává však vědecky pracovat, publikuje nové výzkumy, např. na posledním XXII. mezinárodním psychologickém kongresu v Lipsku v roce 1980 se podílel příspěvkem.

Vědecká dráha prof. Chmelaře byla dovršena volbou členem korespondentem ČSAV, k níž došlo 20. 11. 1956. Jako akademický funkcionář byl děkanem filozofické fakulty a proděkanem pedagogické fakulty po dobu 10 roků. Byl vedoucím redaktorem Sborníku prací filozofické fakulty a členem redakční rady Spisů filozofické fakulty. Dosud zastává funkci člena redakčních rad tří čs. psychologických časopisů.

Vědecké dílo prof. dr. Viléma Chmelaře, DrSc. zabírá kolem 300 titulů z nejrůznějších oblastí psychologických věd i příbuzných disciplín. Týká se zejména těchto úseků:

1. obecné experimentální psychologie, zejména problematiky percepce, pozornosti, paměti, představování a myšlení, volních pohybů,

* Sborník prací FF BU, řada ped.-psychologická, I 7, 1972.

2. pedagogické psychologie a defektologie, pedagogiky,
3. poradenstvi pro volbu povolání,
4. ostatních úseků psychologických věd (užitá psychologie, psychologie práce aj.).

Prof. Chmelař se zúčastňoval mnoha mezinárodních kongresů psychologie, zejména v Římě, Kodani, Lublani, Washingtonu aj.

Vedl autorské kolektivy a podílel se na překladech „Sebraných spisů I. P. Pavlova“, Rubinsteinovy učebnice „Základy obecné psychologie“, Meiliho-Rohracherovy „Učebnice experimentální psychologie“ aj.

Byl členem mnoha komisí Ministerstva školství, ČSAV a ÚV KSČ, působil jako předseda a člen komisí rigorózních, kandidátských a doktorských, komisí habilitačních a profesorských.

V roce 1958 bylo jubilantovi uděleno vyznamenání „Za vynikající práci“ a v roce 1962 mu prezident republiky propůjčil Řád práce. Kromě toho byl vyznamenán zlatou medailí UJEP, zlatou plakétou ČSAV a četnými dalšími vyznamenáními.

Na počest 90. narozenin prof. dr. V. Chmelaře, DrSc. připravily brněnské psychologické instituce ve dnech 15. a 16. listopadu v Muzeu dělnického hnutí dvoudenní konferenci na téma „Aktuální úkoly psychologie v teorii a praxi“. Po slavnostní části bylo předneseno 50 referátů významných představitelů čs. psychologie, spolupracovníků a žáků jubilanta. Setkání bylo výrazem velké úcty, lásky a obdivu, kterým se těší prof. Chmelař mezi českými i slovenskými psychology, pedagogy a dalšími vědeckými pracovníky.

Bohumír Chalupa

SPOLUPRÁCA MEDZI KATEDROU PSYCHOLÓGIE FF UJEP V BRNE A ODDELENÍM PSYCHOLÓGIE UNIVERZITY E. M. ARNDTA V GREIFSWALDE

Hoci družobné styky medzi Univerzitou J. E. Purkyně v Brne a Univerzitou E. M. Arndta v Greifswalde sú staršieho dáta, na úseku psychológie sa spolupráca začala rozvíjať len v posledných rokoch. V roku 1979 bol na našej fakulte na katedre psychológie na kratšom študijnom pobyte vedúci vedeckého úseku psychológie na univerzite v Greifswalde prof. Dr. sc. Helmut Breuer a tak isto v uvedenom roku na tomto pracovisku na študijnom pobyte bol prof. PhDr. Jozef Kuric, CSc., vedúci Katedry psychológie na FF UJEP v Brne.

Počas týchto študijných pobytov sa vedúci uvedených psychologických pracovísk dohodli začať s intenzívnym rozvojom vzájomnej spolupráce na úseku výskumnom i pedagogickom. Preto sa hľadali styčné body pre faktickú spoluprácu v budúcich rokoch najmä v oblasti výskumu, pri tvorbe vysokoškolských učebníc a učebných textov zo psychológie s akcentom na metodickú, metodologickú a ideologickú stránku.

Z našej strany sme už pri prvom študijnom pobyte v roku 1979 postrehli, že rozvoju psychológie vo vzťahu jej aplikácie na prácu učiteľa sa v Greifswalde venuje mimoriadna pozornosť a že možná spolupráca by sa mala týkať najmä problémov vypracovávanía diplomových prác, profilaktickéj diagnostiky a metodikou vypracovávanía psychologicko-pedagogických charakteristík žiakov. Obdivuhodná je precíznosť, dôslednosť a vytrvalosť, s ktorou sa kandidáti učiteľstva boría s výskumnými problémami. No aj odborné a vedecké usmerňovanie študentov zo strany učiteľov-psychológov je dôsledné a metodicky na patričnej úrovni; ukazuje sa, že metodika práce pri vedení vysokoškolského študenta je na vyššej úrovni ako u nás. Je preto užitočné zoznámiť sa s ňou.

V roku 1981 boli z Oddelenia psychológie z Greifswaldu na FF UJEP v Brne na kratšom študijnom pobyte dvaja pracovníci a v roku 1982 prof. PhDr. Jozef Kuric, CSc. opäť realizoval kratší študijný pobyt na uvedenom oddelení psychológie, ktoré sa rozvíja ako relatívne samostatné pracovisko v rámci Sekcie vied o výchove. Po obojstrannom zväžení reálnych možností bola dohodnutá medzi obidvoma psychologickými pracoviskami na roky 1983 až 1985 spolupráca v týchto smeroch: